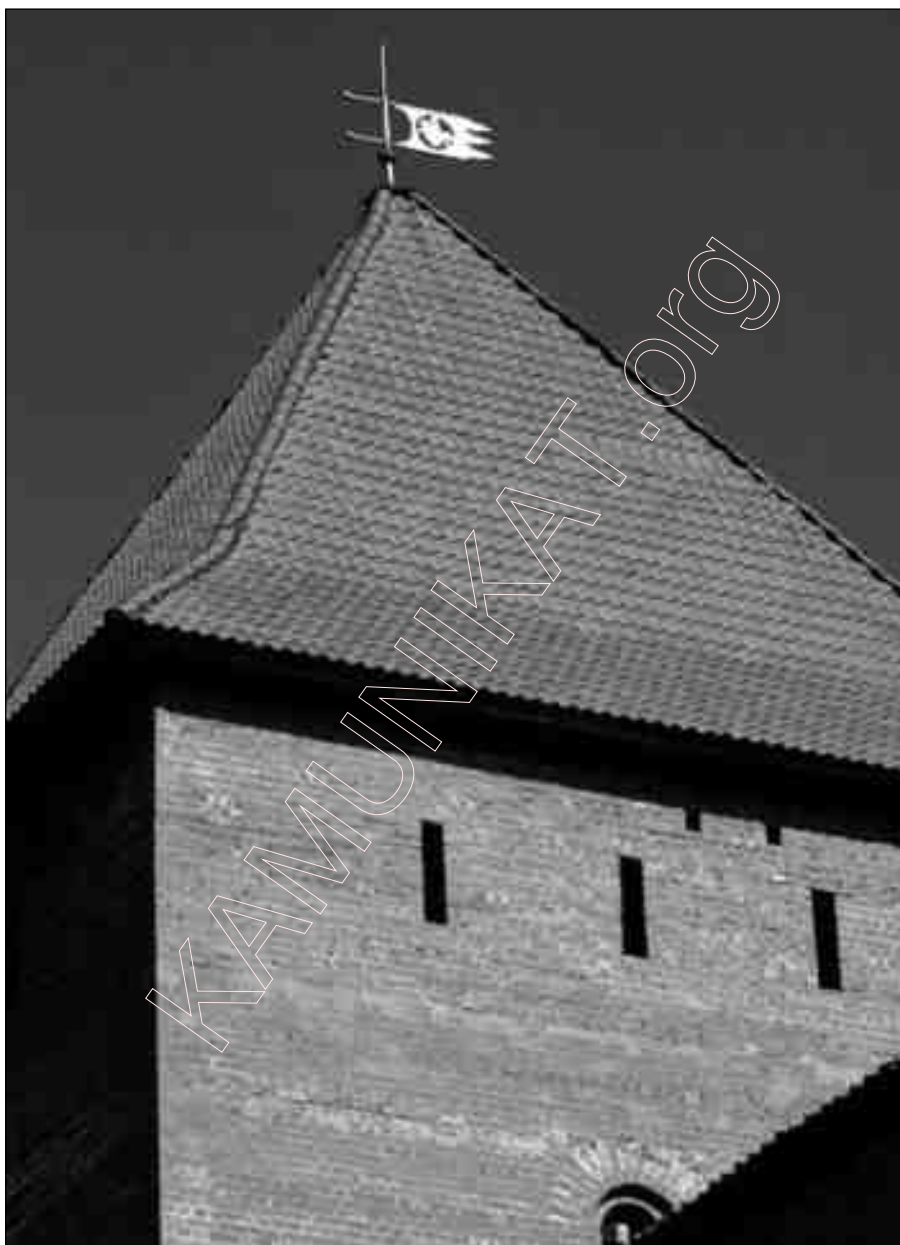




# Беларускія Ведамасьці

НЬЮ-ЁРК – ВАРШАВА, студзень-люты 2007 г.



(Фота Р. Трубынка)

Лідзкі замак.

## **А. ЛУКАШЭНКА МУСЦЬ АДКАЗВАЦЬ ЗА ФАЛЬСІФІКАЦЫЮ ПРЭЗЫДЭНЦ- КІХ ВЫБАРАЎ 19 САКАВІКА 2006 г.**

19 студзеня 2007 г. Сойм Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі – БНФ перадаў у Вярхоўны суд Рэспублікі Беларусь заяву. У заяве Сойм паставіў патрабаваньне аб узбуджэньні крымінальнай справы па факту фальсіфікацыі апошніх прэзыдэнцкіх выбараў. Аб фальсіфікацыі 23 ліста-

пада 2006 года паведаміў Аляксандр Лукашэнка падчас прэс-канфэрэнцыі для ўкраінскіх журналістаў.

Па гэтаму факту 10 сьнежня 2006 г. Сойм прыняў адмысловую пастанову, ў выкананьне якой была пададзена заява ў Вярхоўны суд.

### **ПАСТАНОВА**

#### ***Аб пытаньні ўзбуджэньня крымінальнай справы па факту фальсіфікацыі выбараў***

23 лістапада на прэсавай канфэрэнцыі з украінскімі журналістамі кіраўнік выканаўчай улады Беларусі Аляксандар Лукашэнка заявіў, што

ён і ягоная ўлада сфальсіфікавалі выбары прэзідэнта на Беларусі, якія адбываліся 19 сакавіка гэтага году. Выказнік назваў свае лічбы і адсоткі сфальсіфікаваных галасоў, якія сьведчаць аб праведзеных маніпуляцыях.

У сувязі з гэтым Сойм Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі – БНФ пастанаўляе:

1. Выступіць заяўнікам перад Вярхоўным судом Беларусі па пытанні ўзбуджэння крымінальнай справы па факту фальсіфікацыі вынікаў галасавання на прэзідэнцкіх выбарах кіраўніком выканаўчай улады грамадзянінам Лукашэнкам Аляксандрам Рыгоравічам. 2. Падрыхтоўку і падачу іскавай заявы і давер выступаць ад імя Сойму Партыі БНФ даручыць кіраўніцтву Партыі БНФ з правам подпісу намеснікам старшыні Партыі Юрыем Беленькім.

### **Сойм Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі – БНФ і Беларускага Народнага Фронту „Адраджэньне”**

10 снежня 2006 г., г. Менск

\* \* \*

#### **У Вярхоўны суд Рэспублікі Беларусь**

**Заяўнік: Сойм Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі – БНФ Па даручэнні Сойму намеснік Старшыні Партыі Юры Беленькі**

#### **Заява**

23 лістапада 2006 года Аляксандр Лукашэнка, які займае вышэйшую службовую пасаду ў дзяржаве, падчас прэс-канферэнцыі для ўкраінскіх журналістаў агучыў інфармацыю наступнага зместу:

„...Да, последние выборы мы сфальсифицировали. Я уже западникам это говорил. За президента Лукашенко проголосовало 93,5 процента. Говорят – это не европейский показатель. Мы сделали 86. Это правда было. И если сейчас начать пересчитывать бюллетени, то я не знаю, что с ними делать вообще. До выборов нам говорили, что если будут примерно европейские показатели на выборах, то мы ваши выборы признаем. Мы собирались сделать европейские показатели. Но тоже, видите, не получилось. Запад пообещал, что если итоги будут европейские, то все будет нормально. Сделали европейские – ненормально”.

Гэтая інфармацыя была агучана па Беларускай тэлебачанні падчас прамой трансляцыі прэс-канферэнцыі і распаўсюджана сродкамі масавай інфармацыі, у тым ліку агенцтвам БелаПАН ([http://naviny.by/rubrics/politic/2006/11/23/ic\\_news\\_112\\_262647/](http://naviny.by/rubrics/politic/2006/11/23/ic_news_112_262647/)) і газетай „Народная Воля” №№192-193 за 1 снежня 2006 г.

Ставім патрабаванне аб узбуджэнні крымінальнай справы ў сувязі з паведамленьнем А. Лукашэнкі аб яго ўдзеле ў фальсіфікацыі вынікаў прэзідэнцкіх выбараў, якія адбыліся 19 сакавіка 2006 г. Паведамленьне А. Лукашэнкі аб яго ўдзеле ў фальсіфікацыі вынікаў прэзідэнцкіх выбараў, якія адбыліся 19 сакавіка 2006 г, ўтрымлівае прамое парушэнне артыкула 192 „Парушэнне заканадаўства аб выбарах, рэфэрэндуме або адкліканні дэпутата” і артыкула 424 „Злоўжыванне ўладай або службовымі паўнамоцтвамі.” Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь.

Грубае парушэнне А. Лукашэнкам заканадаўства Рэспублікі Беларусь нанесла вялікія страты дзяржаўным інтарэсам. Парушэнне агульнапрызнаных міжнародных нормаў правядзення дэмакратычных выбараў стала адной з прычынаў скасавання ў 2006 годзе гандлёвых прэфэрэнцыяў для Беларусі з боку краінаў Эўразвязу і Канады.

Дадатка: Аудыёкопія паведамлення А. Лукашэнкі аб яго ўдзеле ў фальсіфікацыі вынікаў прэзідэнцкіх выбараў, якое агучана 23 лістапада 2006 года падчас прэс-канферэнцыі для ўкраінскіх журналістаў, на магнітным носьбіце (дыскета).

19 студзеня 2007 г.

**Юры Беленькі**

*Матэрыял падрыхтаваны інфармацыйнай камісіяй  
Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі – БНФ*

## **ПАТРАБАВАНЬНЕ АБ АДКАЗНАСЬЦІ ЗА ФАЛЬСІФІКАЦЫЮ ВЫБАРАЎ**

11 лютага 2007 г. Сойм Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі – БНФ разгледзеў адказ Вярхоўнага суду Рэспублікі Беларусь на сваю заяву, ў якой ставіў патрабаваньне аб узбуджэнні крымінальнай справы ў сувязі з паведамленьнем А. Лукашэнкі аб яго ўдзеле ў фальсіфікацыі вынікаў прэзідэнцкіх выбараў 19 сакавіка 2006 г. (Прыводзім копію ліста Вярхоўнага суду)

Вярхоўны суд пры наяўнасці парушэння заканадаўства мае неабходную кампетэнцыю накіраваць заяву ў органы крымінальнага перасьледу. Пра гэта было заяўлена намеснікам старшыні Партыі Сяргеям Патковым 19.01.2007 г. на прыёме ў суддзі Вярхоўнага суду пры перадачы заявы. Аднак Намеснік старшыні Вярхоўнага суду Шкурдзюк Ж.Б. даў фармальны адказ.

У прадаўжэнне гэтай справы Сойм Партыі прыняў рашэнне накіраваць у Пракуратуру Рэспублікі Беларусь заяву наступнага зместу:

У Пракуратуру Рэспублікі Беларусь

Заяўнік:

Сойм Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі – БНФ

Па даручэнні Сойму намеснік Старшыні Партыі

Юры Беленькі

г. Мінск, вул. Цікоцкага, д. 2, кв. 419

#### **Заява**

У адпаведнасці з арт.10 Закона „Аб Пракуратуры Рэспублікі Беларусь” заяўляем аб неабходнасці пракурорскага рэагавання і прыняцця мераў у сувязі з грубым парушэннем заканадаўства сутнасць якога ў наступным:

23 лістапада 2006 года Аляксандр Лукашэнка, які займае вышэйшую службовую пасаду ў дзяржаве, падчас прэс-канферэнцыі для ўкраінскіх журналістаў агучыў інфармацыю наступнага зместу: „...Да, последние выборы мы сфальсифицировали. Я уже западникам это говорил. За президента Лукашенко проголосовало 93,5 процента. Говорят – это не европейский показатель. Мы сделали 86. Это правда было. И если сейчас начать пересчитывать бюллетени, то я не знаю, что с ними делать вообще. До выборов нам говорили, что если будут примерно европейские показатели на выборах, то мы ваши выборы признаем. Мы собирались сделать европейские показатели. Но тоже, видите, не получилось. Запад пообещал, что если итоги будут европейские, то все будет нормально. Сделали европейские – ненормально”.

Гэтая інфармацыя была агучана па Беларускай тэлебачанні падчас прамой трансляцыі прэс-канферэнцыі і распаўсюджана сродкамі масавай інфармацыі, у тым ліку агенцтвам БелаПАН ([http://naviny.by/rubrics/politic/2006/11/23/ic\\_news\\_112\\_262647/](http://naviny.by/rubrics/politic/2006/11/23/ic_news_112_262647/)) і газетай „Народная Воля” №№192-193 за 1 снежня 2006 г.

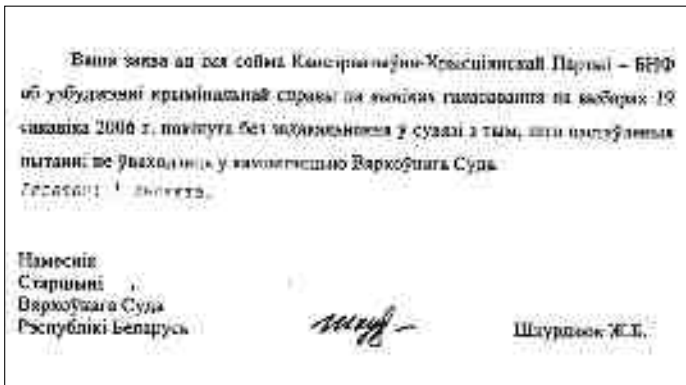
Паведамленьне А. Лукашэнкі аб яго ўдзеле ў фальсіфікацыі вынікаў прэзідэнцкіх выбараў, якія адбыліся 19 сакавіка 2006 г, ўтрымлівае прамое парушэнне артыкула 192 „Парушэнне заканадаўства аб выбарах, рэфэрэндуме або адкліканні дэпутата” і артыкула 424 „Злоўжыванне ўладай або службовымі паўнамоцтвамі.” Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь.

Грубае парушэнне А. Лукашэнкам заканадаўства Рэспублікі Беларусь нанесла вялікія страты дзяржаўным інтарэсам. Парушэнне агульнапрызнаных міжнародных нормаў правядзення дэмакратычных выбараў стала адной з прычынаў скасавання ў 2006 годзе гандлёвых прэфэрэнцыяў для Беларусі з боку краінаў Эўразвязу і Канады.

Пытаньне аб адказнасці за грубае парушэнне заканадаўства намі было пастаўлена перад Вярхоўным судом Рэспублікі Беларусь 19 студзеня 2007 г. Суд не адмаўляе наяўнасці парушэння заканадаўства спадаром Лукашэнкам А.Г., аднак не прыняў мераў для вырашэння пытаньня ў адпаведнасці з сваёй кампетэнцыяй і даў фармальны адказ.

#### **Дадаткі:**

1. Аудыёкопія паведамлення А. Лукашэнкі аб яго ўдзеле ў фальсіфікацыі вынікаў прэзідэнцкіх выбараў, якое агучана 23 лістапада 2006 года



Адказ Вярхоўнага Суда. 23.01.2007.

падчас прэс-канфэрэнцыі для ўкраінскіх журналістаў, на магнітным носбіце (дыскета). 2. Копія заявы ў Вярхоўны суд Рэспублікі Беларусь. 3. Копія адказу Вярхоўнага суда Рэспублікі Беларусь. 4. Выпіска з пракаполу паседжання Сойму Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі – БНФ.

11 лютага 2007 г.

**Юры Беленькі**

14 лютага 2007 г. заява накіраваная ў Пракуратуру Рэспублікі Беларусь.

### **Інфармацыйная камісія Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі – БНФ**

14.02.2007 г.

## **НЕБЯСЬПЕКА ДЛЯ БЕЛАРУСІ**

Мінуў месяц пасля нафта-газавай сваркі пуцінскага рэжыму з Лукашэнкам. Мы бачым пэўныя перамены ў фразалёгіі Масквы і рэжыму на Беларусі і шчыльную дымавую заслону ў так званых СМІ. Тут важна рэальна бачыць, што адбываецца і не палічыць фразэалёгічную траскатню за сапраўдныя.

Генэральная лінія Крамля на ўлучэньне Беларусі ў склад Расеі застаецца нязьменнай, гэтак жа як і тактыка „інтэграцыі” і так званай „саюзнай дзяржавы”. Застаецца таксама ідэя-фікс Лукашэнкі заняць пасады ў Крамлі і пакіраваць імпэрыяй. Таму палітыку „інтэграцыі” і „саюзнай дзяржавы” рэжым таксама падтрымлівае і будзе падтрымліваць. Дзеянні Масквы па інкарпарацыі Беларусі цалкам узгоднены з Лукашэнкам і разьвіваліся па трох асноўных накірунках:

- прывязка беларускай эканомікі і гандлю да расейскай эканомікі і да залежнасьці ад расейскіх энэргэтычных рэсурсаў;
- пераняцьце інфармацыйнага кантролю пад палітыкай і працэсамі ў Беларусі шляхам аб’яўленьня так званай „саюзнай дзяржавы” (аб’явілі ў сьнежні 1999 г.) і сфармаваньня структураў гэтага палітычнага фантому, дзе расейская бюракратыя і расейская разведка стварылі цэлы апарат;
- стварэньне і арганізацыя ў Беларусі прарасейскай палітычнай эліты і наступнае выкарыстаньне яе для падтрыманьня (ці перамены) прамаскоўскай ўлады (пад выглядом „дэмакратызацыі” рэжыму).

Ёсьць яшчэ чацьвёрты стратэгічны і заўсёды накірунак расейскай палітыкі на Беларусі – гэта пастаяннае, паслядоўнае і неперапыннае вынішчэньне беларускай мовы, беларускай асьветы, адукацыі, навукі, гісторыі, усяго беларускага этна-культурнага існаваньня. Этнацыд і русіфікацыя (якія ў 1920-1940-х гг. ператварыліся ў генацыд) – гэта асноўная лінія рускай палітыкі на Беларусі, на якой выбудовваюцца ўсе астатнія.

Спэцыфічным у гэтай цяперашняй імпэрскай палітыцы зьяўляецца тое, што ажыццяўляецца яна пры канкрэтным удзеле і дапамозе немцаў, якія ўключыліся ў яе ў канцы 1996 г. і ўзялі на сябе ў асноўным трэці накірунак нішчэньня Беларусі (г. зн. стварэньне кампрадорскай ненацыянальнай палітычнай эліты). Сумесныя дзеянні рэжыму, гансвікаў, цапфаў, фрыкаў і КГБ-ФСБ мелі нядобрая вынікі – быў стлумлены нацыянальны грамадзкі



Беларусь за кратамі (Віцебск).

ўздым 1996-97 гг., расколаты Беларуска Народны Фронт „Адраджэньне” і створана неадраджэньская (не накіраваная на нацыянальную ідэю) псеўда-апазыцыя.

Удзел немцаў у расейскай імпэрскай палітыцы сьведчыць пра геапалітычны характар канфлікту змаганьня за Беларусь, паказвае на вельмі сур’ёзную пагрозу нашай дзяржаўнай незалежнасьці і нацыянальнаму існаваньню (паўтараецца сітуацыя канца 18-га стагоддзя, калі расейцы зь немцамі ліквідавалі Вялікае Княства Літоўскае). Мушу дадаць, што нядаўняя газавая вайна Пуціна супраць Беларусі таксама была распрацаваная і пачатая пад уплывам немцаў, пра што выразна выказаўся Г. Шродэр 18-га студзеня ў Бэрліне на „расейска-германскай сустрэчы” пад назовам „Стратэгічнае партнёрства паміж Расеяй і Нямеччынай”, дзе саюзнікі раіліся аб сумесных дзеяньнях на Беларусі. (Усё прыкрываецца імкненьнем „дэмакратызаваць” Беларусь).

Асноўная палітычная барацьба (барацьба за Беларусь) сканцэнтравалася якраз вакол трэцяга накірунку – вынішчэньня нацыянальных беларускіх сілаў, асобаў і арганізацыяў і стварэньне прамаскоўскай палітычнай прысутнасьці. На гэта Масквой былі кінутыя маштабныя сілы і сродкі, створана Хартыя-97, Эўрапейскі Гуманітарны Унівэрсітэт, шэраг газэтаў, прафсаюзаў, маса іншых дробных праектаў (тыпу РНЕ, „казакоў” і т.п.). Адначасна нішчылі беларускія навучальныя ўстановы, творчыя саюзы, радыёстанцыі і нават радыёпраграмы (напрыклад, „Голас душы”).

І ўсё ж задушыць Беларускаю ідэю ні расейцам, ні немцам не ўдалося. Нягледзячы ні на што яна жыве і набірае сілы (хоць нацыянальна-культурныя страты за гэты час абдыліся велізарныя).

Адначасна пастаянна вырастае і нагадвае пра сябе ўнутраны акупацыйны канфлікт паміж антыбеларускімі сіламі – барацьба за Крэмль. Як толькі надыходзяць прызыдэнцкія выбары ў Расеі – адразу абстраецца гэты канфлікт. Перад папярэднімі выбарамі гэта былі „мухі-катлеты”, цяпер – нафта-газавая сварка.

Я ўжо пісаў пра тактычны пралік пуцінскай групы, якая паставіла задачу працягу існаваньня сваёй улады ў залежнасьці ад злучэньня з Лукашэнкам (ад магчымасьці інкарпараваць Беларусь). Як гэта ня дзіўна, яны не зразумелі (падвяла, відаць, гэбоўская салдафоністаць), што Лукашэнка ня прыме ніякой пасады ў Расеі, акрамя прэзыдэнцкай.

Гэбізм здольны толькі на грубую палітыку і спадзяецца на сілу. З гэтых пазыцыяў і была зроблена нафта-газавая атака на рэжым Лукашэнкі з мэтай прымусіць Лукашэнку пагадзіцца на інкарпарацыю на ўмовах Пуціна. Але ў выніку Пуцін палітычна прайграў, апёкся і з добрай мінай пры кепскай гульні разважае цяпер пра пераход на рынкавыя дачыненні. Гэтае слова-слово абазначае, што расейцы, скарыстаўшы прывязанасьць беларускай эканомікі да расейскіх энэргарэсурсаў і прыярытэтнае партнёрства ў гандлі, будуць паступова, крок за крокам разбураць цяперашнюю беларускую

Фота Я. Лаўчуса

эканоміку, вобразна кажучы, заціскаць на шыі пятлю, каб загнаць Лукашэнку ў кут. (Беларускі народ тут у разлік не бярэцца).

Ёсць шмат магчымасцяў супроцьдзейнічаць гэтай ізноў жа нямецка-расейскай палітыцы (прыняцц антыбеларускі, нібыта рынкавы, тып дзеянняў крамлёўцаў падштурхнулі, як я ўжо адзначыў, немцы). Аднак, як мы бачым, рэжым Лукашэнкі асабліва не стараецца, эканамічна засьцерагчыся ад Расеі. Гучаць толькі заявы, дэкларацыі і ўсё ў асноўным круціцца ў палітыканскай сфэры. Прыяжджаюць пагаварыць то Зюганаў, то Рагозін, то Праханаў, то цікі непрыяцель Беларусі рускі немец Пар, то прафэсійны зўрабюракат Ван дэр Ліндэн і ўсё так нікуды не рухаецца, рэжым даволі спакойны, з абодвух бакоў гавораць пра інтэграцыю.

Пазыцыя Эўразьвязу, нягледзячы на бюракратычнае словаслоўе аб гатовасці ўспрыняць Лукашэнку пры ўмове адпаведных крокаў зь яго боку, не выглядае, аднак, сур'ёзнай (і рэжым, трэба сказаць, адэкватна яе ацэньвае). Ніякі рэжым ня будзе рабіць першым ніякіх там „крокаў” і выконваць патрабаваньні, каб заслужыць на ласку. Выстаўляючы патрабаваньні, брусельцы ўсё разумеюць. Калі зыходзіць не з імітацыі, а з патрэбы практычных дзеянняў, нацэленых на вынік, то „першыя крокі” павінен рабіць таксама Эўразьвяз. Гэтым можна ўключыць працэс мінімальнага руху. Але ў Эўропе цяпер камандуюць немцы і не сьпяшаюцца даваць рэжыму шанец на заходні вектар палітыкі і найперш таму, што ў гэтым не зацікаўленая Расея.

Палітычны прайгрыш Пуціна ў нафта-газавай свары ажывіў надзеі непучынскіх і контрапучынскіх сілаў у Расеі ў барацьбе за ўладу. Выглядае на тое, што яны не супраць выкарыстаць у гэтай барацьбе Лукашэнку ў якасьці зьнешняга тарана (бо ўнутры ў Расеі нікога ў альтэрнатыву Пуціну няма, пучынсты ўсіх выдушылі). Лукашэнка пра гэта ведае. Рэальнай альтэрнатывай мог бы стаць ён сам. (Нядаўна – пасля „візітаў” у Менск – у Расеі адчынілі нават старонку ў Інтэрнэце – „Лукашэнка 2008”, дзе прапагандуюць яго на ... прэзыдэнта РФ). Для Беларусі такім чынам зноў можа ўзьнікнуць вялікая і рэальная небяспека, бо адновіцца гандаль Айчынай. Здаецца ўжо ўсе зразумелі, што за вышэйшую пасаду ў Крамлі гэтае шклоўскае няшчасьце Беларусі здасць і Беларусь, і зямлю, і народ. Калі б авантура з аншлюсам сапраўды пачалася б (што ня выключана), то спыніць яе ўжо магла б толькі вайна, і беларусы да гэтага павінны быць падрыхтаваныя. За свабоду і за існаваньне трэба ваяваць.

Спэцыфіка рускага гэбізму і канкрэтная сітуацыя, што склалася, паказваюць, што Пуцін і ягонае асяроддзе павінны шукаць іншыя мэтады, каб захаваць уладу. Самы прасты, правэраны і магчымы варыянт для Пуціна – гэта трэці тэрмін прэзідэнцтва (калектыўныя лісты „расіян”, прадпрыемстваў, рэгіёнаў з патрабаваньнем „паслужыць” Расеі” і г. д.)

Другі магчымы варыянт можа здасца нечаканым, але дапушчальным, тым больш, што расейскія спэцслужбы маюць тут вялікі вопыт і практыку, адчуваюць сябе як рыба ў вадзе. Маецца на ўвазе зьмяшчэньне Лукашэнкі і стаўленьне новай марыянэткай шляхам змовы і перавароту. На магчымасьць такіх дзеянняў ужо зьвярнуў увагу Валеры Костка ў нядаўнім сваім артыкуле зьмешчаным у сеціве (<bielarus.net>, Цугцванг у цэйтноце.) Гэты варыянт падзеяў вельмі небяспечны для дзяржаўнасьці Беларусі, таму што (калі не пачне супраціўляцца народ) пацягне наўпрост інкарпарацыю краіны ў імпэрыю.

Што рабіць беларусам калі крамлёўцы пачнуць у нас сваю любімую і правэраную тактыку – прамаскоўскі пераварот пад сьцягам барацьбы з дыктатурай? Дзеля магчымасьці такога роду перамены ўлады і зьмены сатрапаў, расейскі гэбізм стварае ў краінах свае прамаскоўскія (дэмакратычныя, рэвалюцыйныя, левыя, канструктыўныя, рэгіянальныя, радыкальныя, і т.п.) кіруемыя апазыцыі. Беларусам трэба разумець, што так званая „аб'яднаная дэмакратычная апазыцыя”, створаная ў Беларусі Гансам Вікам і КГБ – гэта не альтэрнатыва прамаскоўскаму рэжыму, а альтэрнатыва беларускаму нацыянальна-дэмакратычнаму Адраджэньню. Да ўлады ў Беларусі ў гэтай сітуацыі такія „апазыцыянеры” ня прыйдуць (бо не дзеля гэтага іх сабралі), але могуць падтрымаць патрэбную Маскве перамену ўлады, якая ліквідуе кіраваньне Лукашэнкі. Менавіта на гэтым (ліквідацыя кіраваньня Лукашэнкі) зацyklена іхняя „апазыцыйная” „ідэалёгія”. Зрэшты ў сваіх паводзінах, як сьведчыць практыка, яны ня ёсць самастойнымі. (Тут я зраблю невялікую дэгрэсію. Зьвяртаю увагу на „дробязь” – на двух-

сэнсоўнае выкарыстаньне слова „перамена” (якое падкідваюць звычайна моладзі). Гэта прыклад таго што масавае палітычнае змаганьне ня церпіць неакрэсьленасці і эўфемізмаў.)

Пазыцыя падтрымкі перавароту дала б полад маскоўскай прапагандзе палітычна апраўдаць пераварот і забытаць беларускае грамадзтва. Абсадка ўлады ў Беларусі сваімі людзьмі, ліквідацыя „шкодных элемэнтаў” і хуткі аншлюс пад выглядам стварэньня „саюзнай дзяржавы” сталася б ужо справай кароткага часу і абкатанай імпэрскай тэхнікі.

Трэба разумець выразна, цьвёрда і адназначна, што ў выпадку разгортваньня такога сцэнару, беларусы і ўсе нацыянальна-дэмакратычныя сілы не павінны прызнаваць і падтрымліваць ні дыктатара, ні прамаскоўскі пераварот у асяроддзі дыктатуры. Гэта перамена ў межах аднае зьявы, дзеля мэтаў гэтае зьявы. Нават расейская літаратура асэнсавала сутнасьць такой расейскай палітыкі („народ безмолвствует”, калі хто памятае). Па вялікаму кошту тут была б не перамена, а перагрупоўка сілаў прамаскоўскай улады супраць свабоды і незалежнасьці Беларусі. Беларускае нацыянальна-дэмакратычнае Адраджэньне павінна разгортваць у гэтай сітуацыі сваю антыімперскую сілу.

Паўтаруся, гэтыя мае развагі, выкліканыя артыкулам В. Косткі, нельга разглядаць як выказ нейкіх вядомых плянаў нейкіх групаў, ці сьцьварджэньне аб падрыхтоўцы нейкіх іпэўных падзеяў. Тут прасты погляд на магчымасьці таго, чаго нашае грамадзтва дакладна не перажывала, але што гіпатэтычна можа здарыцца пры зьбегу абставінаў. Людзі, хаця б у агульных рысах, мусяць наперад асэнсоўваць свае паводзіны ў верагодных падзеях, каб мець пазыцыю і ведаць што трэба рабіць.

**Зянон Пазьняк**

**Старшыня Беларускага Народнага Фронту „Адраджэньне”  
і Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі – БНФ**

*11 – 25 лютага 2007 г.*

## **ЮРЫ БЕЛЕНЬКІ: „З БАЛТА-ЧАРНАМОРСКІМ КАЛЕКТАРАМ МЫ НЯ МЕЛІ Б СУР'ЁЗНЫХ ПРАБЛЕМАЎ У ЭНЭРГЕТЫЦЫ”**

Дэпутат Вярхоўнага Савету 12-га скліканьня, намесьнік старшыні КХП-БНФ Юры Беленькі нагадаў пра варыянт вырашэньня энэргетычнага канфлікту з Расеяй – стварэньне Балта-Чарнаморскага нафтагазавага калектару. Яшчэ напачатку 90-х гадоў гэтае пытаньне было пастаўлена парлямэнцкай Апазыцыяй БНФ.

Беленькі: „Канечне, энэргетычная бяспека была адным з тых накірункаў, якія лічыліся прыярытэтнымі ў нашай дзейнасьці. І я хачу нагадаць тагачаснае папярэджаньне Зянона Пазьняка, што рана ці позна вось гэтая залежнасьць будзе выкарыстана супраць нас, калі ня будуць зроблены прэвэнтывныя захады, каб яе пазьбегнуць.

Балта-Чарнаморскі калектар – гэта быў праект тэхнічнага вырашэньня праблемы. Але прапаноўвалася й палітычная канцэпцыя – стварэньне судружнасьці дзяржаў, блізкіх эканамічным патэнцыялам, мэнталітэтам і гісторыяй, гатовых бараніць свае інтарэсы. Рабіць усё гэта супольна было б многа лягчэй. Вельмі добрая была ідэя. Калі прыйшоў да ўлады Лукашэнка, дык зрабіў так, як сам ён і сказаў: Расеі перадалі ўсё, што яна прасіла. І цяпер вось гэты інструмэнтар выкарыстоўваецца найперш супраць Беларусі. Але ўскосна тое дзейнічае й супраць Лукашэнкі, які цудоўна разумеа: забраўшы Беларусь, спэцслужбы ня будуць доўга цырымоніцца й зь ім...

Цяпер варта і трэба ўзнавіць і ўзняць тую матэрыялу. Тэхнічная рэалізацыя праекту Балта-Чарнаморскага калектару дастаткова прастая. Галоўнае, каб была палітычная воля для яго рэалізацыі.

Праблема на шляху рэалізацыі гэтага праекту паўстала толькі адна: да ўлады ў Беларусі прыйшоў прарасейскі рэжым і, адпаведна, памянёныя

пляны стаў разбураць – не тое каб рэалізоўваць. Канечне, калі б тады ўладу здабылі беларускія сілы, Балта-Чарнаморскі праект быў бы даўно рэалізаваны і мы ня мелі б такіх сур’ёзных праблемаў, якія масм у галіне энэргетыкі сёння”.

*(Радзе „Свабода”)*

## У ВЕНЕ АБ’ЯВІЎСЯ АПАЗЫЦЫЯНЕР БЕЛАРУСІ І ПРЫХІЛЬНІК МАСКВЫ

9 студзеня 2007 г. Аўстрыйская газета „Der Standard” пісала пра газавую вайну Расеі супраць Беларусі. Паведамляла, што „Лукашэнка загнаны ў кут”. Даволі адекватна вызначыла палітычныя прычыны нібыта сыравіннага канфлікту: „Пытаньне аб’яднаньня дзвюх дзяржаваў (Беларусі і Расеі) становіцца актуальным, калі Пуцін хоча пайсьці на трэці прэзыдэнцкі тэрмін. Манэўрам з Саюзам ён мог бы дамагчыся гэтага, не парушаючы канстытуцыю”. Далей газета спасылаецца на М. Марыніча, які якраз знаходзіцца ў Аўстрыі. Запрасіў Марыніча аўстрыйскі Інстытут Дунайскага рэгіёну і Цэнтральнай Эўропы ў рамках дасьледчай праграмы, якую вядуць супрацоўнікі Інстытута Ганс-Георг Хайнрых і Людзьміла Лобова.

Венская газета распавядае пра „гераічны шлях” Марыніча. Як ён быў міністрам па знешнегаспадарчых сувязях у Лукашэнка, потым стаў апазыцыянерам і вязьнем рэжыму, як яго выпусьцілі датэрмінова. Газэта цытуе разважаньні Марыніча, зь якіх становіцца зразумелым хто і навошта запрасіў яго ў Аўстрыю. Марыніч выказвае падтрымку дзеяньням Расеі супраць Беларусі, якая – цытуем: „села на наркотык таннай энэргіі”. Далей „герой-апазыцыянер” спасылаецца на кіраўніка апазыцыі Мілінкевіча. Кажэ, што „прэмія імя Сахарова, уручана Мількевічу, азначае падтрымку ўсяе апазыцыі”. Далей Марыніч даволі падрабязна і шчыра расказвае, што ж гэта за апазыцыя такая. Цытуем: „Антырускія атакі не прыносяць карысьці, бо насельніцтва Беларусі масава настроена па-прарасейску. Таму ў апазыцыі ёсьць адзіны шанец, калі яна выступае за супрацоўніцтва з Расеяй. Беларусь мае вялікі патэнцыял гатовых да рэформаў палітыкаў, якія ня будуць праводзіць антырасейскую палітыку. Пры гэтай умове і Масква таксама, нягледзячы на свой аўтарытарны курс, будзе падтрымліваць дэмакратычную зьмену ў суседзях”.

Наш камэнтар: Ну як вам гэты „апазыцыянер”? Мы бачым чарговую ілюстрацыю з апошняга артыкула Зянона Пазьняка пад тытулам „У чым сутнасьць нафта-газавай вайны паміж рэжымамі Пуціна і Лукашэнка” (апублікавана на старонцы [rbpf.org](http://rbpf.org)). Гэта пра такіх напісаў сп. Пазьняк: „Але шмат ёсьць розных „эканамістаў”, „юрыстаў” ды „журналістаў”, якія камэнтуюць канфлікт, паддакваючы цяпер нашым непряцелям расейцам, часам з жаданьня „насаліць” Лукашэнка. З гісторыі, аднак, вядома, што той, хто выступаў за „за паражэньне свайго правіцельства (краіны) в вайне”, гаварыў гэта за вялікія нямецкія грошы. Аналёгія вельмі празрыстая датычна некаторых лукашэнкаўскіх „апазыцыянераў”, аматараў ездзіць у Маскву ды Брусэль”. Ды ў Вену – дадамо мы. Запрасілі Марыніча ў Вену „навуковыя супрацоўнікі”: яшчэ адзін Ганс-Георг (тут успамінаецца незабыўны „беларусазнаўца” Г.-Г. Вік) і товариш Людміла Лобова. Немцы вядуць інстытуцкую праграму „па дэмакратызацыі Беларусі праз прарасейскіх палітыкаў” разам з маскоўскімі таварышамі. І вось з гэтай публікай „совешчалася о перспектывах беларускай дэмакратыі” герой прарасейскай апазыцыі М. Марыніч. Можэ гэта ён „сам па сабе”? Не, Марыніч спасылаецца на аўтарытэт Мілінкевіча і „аб’яднанай апазыцыі”.

Чаму ж радзе Свабода не паведаміла нам пра гэты апазыцыйна-прарасейскі візыт Марыніча? Чаму інфармацыю пра сапраўдны зьмест перамоваў гэтых „апазыцыянераў” мы павінны шукаць у заходніх газэтах? А таму, што дзеяньні гэтых прарасейскіх „апазыцыянераў” зьяўляюцца клясічным прыкладам нацыянальна-дзяржаўнай здрады.

*Янка Базыль*

## ЯРМОШЫНА ПАХВАЛІЛА ЎДЗЕЛЬНІКАЎ РЭЖЫМНАЙ ФАЛЬШЫЎКІ

Ярмошына пахваліла групу В. Вячоркі. У разгар чарговай рэжымнай фальшыўкі пад назовам „мясцовыя выбары” 14 студзеня а 15 гадзіне яна зьявілася на БТ і прызналася, што ў Менску назіраецца праблема з кворумам на выбарчых участках, зьявіліся ня больш за 37% выбарцаў. „Всё хораша толькі в Міршнічэнкаўскім округе сталіцы, там прішло уже более 50% ізбірательей...” У Міршнічэнкаўскай акрузе балатаваўся вядомы В. Вячорка. Падпісваўся абрэвіятурай „Партыя БНФ”, ягоныя таварышы раскідвалі агіткі па паштовых скрынях пра „незалежнасьць і справядлівасьць”. Кандыдат нават даў канцэрт „беларускіх выканаўцаў” на адной з мясцовых пляцовак. Прышчэплены да антыбеларускага рэжыму псэўдафронтаўцы, мабыць, здолелі падмануць некаторых людзей. Тыя так зазывалі іх „за справядлівасьць”, што многія і пайшлі на выбарчы фарс. Можэ Вінцуку цяпер мэдаль дадуць – „За заслугі перед рэжымом”.

Фарс працягнуўся й пасья „галасаваньня”. Нават вялікі А. Лебедзько карцінна зьняў сваю кандыдатуру за два дні да 14 студзеня. Вінчук „пайшоў да канца”. Нават пасья ганебных „вынікаў галасаваньня” ён выступіў на радзе Свабода з гнеўнай прамовай: „Я буду дамагацца праз суд выпраўленьня гэтай несправядлівасьці!...” Гэта выглядала так сьмешна і недарэчна, што вінчукова прамова правісела на старонцы Свабоды ўсяго некалькі гадзінаў і знікла.

*Валеры Буйвал*

## СТРАТЭГІЯ СУПРАЦЬ БЕЛАРУСІ

Нядаўна на старонцы [rbpf.org](http://rbpf.org) мы камэнтавалі паведамленьні аўстрыйскіх газэтаў пра візыт у Вену „дзеяча беларускай, прамаскоўскай апазыцыі” (як яны называлі яго) Міхаіла Марыніча. Ягоны візыт быў „дзелавым”. Разам з аўстрыйскімі немцамі ён распрацоўваў новую „стратэгію для Беларусі”. Менавіта так, – „Стратэгія для Беларусі”, – і называецца дакумант, шырока распаўсюджаны пасья працы „рабочай групы” з удзелам Марыніча.

Працитуем фрагмэнты гэтага тэксту ў перакладзе з ангельшчыны:

„Беларусь знаходзіцца ў стане найбольш драматычнага крызісу з часоў абвяшчэньня незалежнасьці. Цяперашняя сістэма выжыла выключна на аснове прамых і апасрэданых расейскіх субсідыяў і на здольнасьцях цяперашняга лідэра (Лукашэнка) абменьваць рыторыку на энэргію. ...Для Расеі здольнасьці Лукашэнка страцілі значэньне, і Масква пачала будаваць свае адносіны з Беларусіяй на рынкавых асновах. У Беларусі гэта разглядаюць як закучваньне гаек, але Расея наступае наперад, не надаючы шмат увагі на магчымыя палітычныя наступствы. Гэта таму, што паводле Масквы на сцэне беларускага тэатру проста няма іншых адказных акцёраў...”

Паводле венскіх мудрацоў, Беларусь выжыла не на аснове працы беларускага народу (многія іншыя народы даўно б перасталі працаваць у такіх умовах – расейцы ёсьць прыкладам гэтаму), а на аснове расейскіх субсідыяў. Не Масква на працягу гадоў рабавала і эксплуатавала наш народ, а мы карысталіся энэргетычнай „халявай”. Але побач з гэтай размовай цікава глядзіцца прызнаньне факту ўпартай маскоўскай самаўпэўненасьці (якую цалкам падзяляюць венскія спэцы). Акрамя шклоўскага лідэра, яны ня бачыць іншых „акцёраў”. Беларускага народу як сілы для іх не існуе.

Цытуем далей: „Лёс Беларусі займае ня толькі Расею, але й Эўразьвяз... Ніхто не зацікаўлены ў калапсе беларускай эканомікі, што адмоўна адбілася б на абодвух баках”.

І зноў яны тэрэтызуюць выключна пра сабе самых. Разважаюць пра нашу эканоміку, пра нашу краіну без згадкі пра нашы нацыянальныя інтарэсы. Для іх Беларусь зьяўляецца таварам у трансакцыі „абодвух бакоў”.

Але і ў гэтай частцы тэксту мы знаходзім цікавае прызнанне ў стылі Ганса Віка: „Дыялёг паміж Брусэлем і Масквой, у якім Брусэль гаворыць адным (галоўным чынам нямецкім) голасам...”

Цытуем: „У перспэктыве магчымай эканамічнай катастрофы **будучыня Беларусі павінна стаць сумесным эўрапейска-расейскім праектам ...Прыярытэтнымі павінны стаць эканамічныя інтарэсы як Расеі, так і Эўразьвязу...**” (Вось яно як!)

Такім чынам, абяцанка рэформаў на Беларусі грунтуецца на інтарэсах Эўразьвязу і Расеі. Пра беларусаў зь іхнімі інтарэсамі няма нават згадкі. Падобна, што рынкавыя рэформы на нашай зямлі змоўшчыкі збіраюцца праводзіць пасля таго, як беларусаў у Беларусі ўжо не застанецца.

Цытуем: „Другім прыярытэтам зьяўляецца трэнінг новай адміністрацыйнай і мэнэджэрскай эліты. Цяперашнія беларускія эліты ствараліся ў адпаведнасці з крытэрам ляяльнасці рэжыму і атрымалі свой прафэсійны досвед пад аўтарытарным рэжымам. Іхная экспертыза будзе патрэбная на першых кроках да новай сістэмы. Але ў выпадку, калі яны застануцца дамінуючай сілай, то яны будуць паўтараць свой досвед пры новай сістэме і замацоўваць акасыяцыйныя старыя структуры”. Таму „дабрадзеі” прапануюць утварыць трэнігавую інстытуцыю ў аўстрыйскай Адміністрацыйнай Акадэміі, **якая будзе сумесным расейска-эўрапейскім праектам.**

Прапануем папярэдні пасаж асабліва ўважліва прачытаць прадстаўнікам сённяшняй дзяржаўнай і эканамічнай адміністрацыі Беларусі ўсіх узроўняў. Вамі, спадары беларускія чыноўнікі, ў рамках эўра-рускага праекту збіраюцца пакарыстацца толькі „на першых кроках”. А потым вас вытураць зь „беларускіх элітаў”. Вашыя месцы зоймуць выхаванцы нейкай трэнігавай інстытуцыі. Зразумела, што гэта будуць расейцы. Якраз аб гэтым даўно папярэджваюць беларускія чыноўнікаў беларускія патрыёты – пасля ліквідацыі беларускага школьніцтва, беларускай мовы і нашай незалежнай дзяржавы ліквідатары маюць намер ліквідаваць і беларускае чынавенства, і беларускіх спецыялістаў, бо „акасыяцыйныя і старыя” і г. д.

Але гэта была толькі ўвэрцюра маскоўскай „Хаваншчыны”. У разьзеле „Эканамічная стратэгія” антыбеларускі цыннізм венскіх добрадзеяў раскрываецца напоўніцу: „Пасля распаду Савецкага Саюзу Расея субсідыравала Беларусь мільярдамі даляраў і цяпер яшчэ расьце гэты доўг. (На справе ўсё наадварот – Я.Б.). Для Эўропы Беларусь не зьяўляецца прыярытэтнай вобласцю. Яна ўспрымаецца як малая і стабільная краіна, эканоміка якой неадрыўна звязана з Расеяй. Інтэрэсы Эўропы сфакусаваныя на наступствах пашырэння і падрыхтоўцы далейшага пашырэння Эўразьвязу на Паўднёвы Усход. Так што адсутнасць працэсаў набліжэння Беларусі да Эўропы не зьяўляецца вялікай стратай для Эўропы. Эўропа можа пачакаць, пакуль сістэма будзе зменена знутры. Адзінымі краінамі Эўразьвязу, якія зацікаўлены не дапусьціць увядзеньня эканамічнага эмбарга супраць Беларусі, зьяўляюцца Польшча і суседнія зь Беларусскай краіны, якія маюць зь ёю інтэнсіўны гандаль”. Далей распрацоўшчыкі эўра-рускай стратэгіі прызнаюцца, што Беларусь цікавая для іх толькі як „важны транзітны калідор забеспячэння Эўропы энэргіяй”.

Дзякуй палякам, украінцам і прыбалтам. Нават ворагі вымушаны прызнаць, што нашы суседзі (зразумела, што не Расея) аказваюць нам падтрымку на міжнароднай арэне. Але трэба прызнаць, што пад размовы пра дэмакратыю на гэтай арэне пануе дзікі каляніялісцкі інтэрас. Паводле шчыраваньняў „эўрастратэгаў” зразумела, што яны нічым не адрозніваюцца ад крамлёўска-лубянскіх „дэмакратаў”.

У разьзеле „Інвэстыцыі і крэдыты” мы чытаем: „Ізалежыць, якую сама на сабе накінула Беларусь, драматычна падарвала сітуацыю”.

Аказваецца, гэта не расейская агрэсія і антыбеларуская палітыка прамакоўскага рэжыму, не маніякальная арыентацыя на расейскую імперыю ва ўсім, не шалёная русіфікацыя і пагром усяго беларускага ў Беларусі, не ўвядзеньне для беларускіх грамадзянаў рэжыму ізалежыць з боку Захаду прывялі да падрыву сітуацыі. Гэта беларусы самы „накінулі” на сабе ізалежыць... Далей па тэксце эўрастратэгаў абяцаюць крэдыты без „шокавай тэрапіі” і г.д. Але якія могуць быць крэдыты ад такой фальшывай публікі?

Аднак пік цыннічных разважаньняў аб нашым лёсе дасягнуты „стратэгамі” у разьзеле „Палітычныя рэформы”. Вось галоўныя пункты іхнай

палітстратэгіі: „Зьліцьцё апазыцыйных групаў, якія разьяднаньня цяпер, у адну кааліцыю дэмакратычных сілаў на базе праграмы рэформаў. Круглы стол паміж прадстаўнікамі ўраду і апазыцыі па дэмакратычных і эканамічных рэформах”. Цяпер чытайце уважліва – „Пытаньне пэрсанальнага лідэрства павінна быць узнята на адным з этапаў гэтага працэсу, але ўздымаць яго трэба толькі пасля ўсталяваньня праграмавага базісу”.

Немцы ў каторы раз „аб’ядноўваюць” тут усіх „апазыцыянараў” і заклікаюць іх да круглага стала з рэжымам. Дык гэта ўжо было, і колькі разоў зь незабыўным эўрастратэгам Гансам Вікам і пасля яго. Лебедзько, Вячорка і шэраг іншых „аб’яднаных” на працягу цэлага году вялі такія „перамовы” з прадстаўнікамі Лукашэнка за круглым сталом у пўным рэстаране „Ракаўскі бровар” у Менску (1999-2000 гг.). Менавіта тады Ганс Вік (камісар ад АБСЭ) арганізоўваў у Менску кааліцыю з „аб’яднанай апазыцыі” (пазьней ён публічна прызнаўся, што рабіў гэта з санкцыі КГБ РБ). Вынікі гэтай „кааліцыі” і гэтага „стала” мы бачым цяпер. А немцы „нічога сумнясяся” зноў прапануюць тым жа самым дзеячам ісьці па той жа дарожцы. Толькі ні-ні, не абірайце сабе пэрсанальнага лідэра. Яго (акцэптабельнага як на Захадзе, так і ў Маскве) падбяруць за вас нямецкія эўрастратэгі.

Чытаем разьзел далей: „Гэта адлюстроўвае „эўрапейскія” базавыя каштоўнасьці. А што тычыцца расейскіх прыярытэтаў, **то праграма рэформаў павінна безумоўна адлюстроўваць той факт, што новыя кіруючыя эліты будуць захоўваць расейскія стратэгічныя інтарэсы, а таксама што празэўрапейская пазіцыя ў Беларусі цалкам супадае са спецыяльнымі адносінамі з Расеяй. Пакуль Расея будзе даваць „прарасейскасьці” кіруючых элітаў у краінах, якія складаюць стратэгічны пояс вакол яе, датуль палітычныя і эканамічныя рэформы або шчыльныя адносіны з эўрапейскімі рынкамі ня будуць нікога раздражняць.** Што тычыцца Беларусі, то гэта пытаньне расейскіх абарончых аб’ектаў на беларускай тэрыторыі, якія нельга перавесці альбо выдаліць ў кароткі прамежак часу альбо без недапушчальных стратаў.”

Ну, як вам? Ці не запахла ў паветры Мюнхэнам 1938-га года? Такой тады была лексіка, такім быў праект эўрастратэгаў Чамбэрлена, Гітлера і Мусаліні, калі дэмакратычны Захад аддаваў Чэхаславацкіну фашыстоўскаму драпежніку. Захад спадзяваўся адкупіцца ад агрэсара адной краінай і жыць спакойна ды карыстацца „чэхаславацкім калідорам”. Да чаго гэта прывяло, мы добра ведаем.

У фінальнай частцы сваёй „Стратэгіі” немцы расказваюць, як АБСЭ, міністэрства замежных справаў Аўстрыі і асабліва дэлегацыя Нямецчыны пры АБСЭ будуць арганізоўваць у Беларусі эканамічныя форумы з мэтай „паступовага адкрыцьця беларускай эканомікі праз руска-эўрапейскія сумесныя прадпрыемствы, як зноў дадуць грошы няўрадавым арганізацыям (фондам і фондзікам) ды навучаць двух (!) студэнтаў з РБ.

Дакумант датаваны 15 сьнежня 2006 г. і падпісаны ў Вене наступнымі „стратэгамі”:

Людзьміла Лобова  
Ганс-Георг Гайнрых  
Кірыл Коктыш  
Міхаіл Марыніч

„Стратэгію” разаслалі па розных эўрапейскіх структурах і асобах у тым ліку Вацлаву Гавэлу, ад якога хочучь атрымаць падтрымку. Праект „стратэгіі супраць Беларусі” фінансаваны Аўстрыйскім Нацыянальным Банкам.

Калі згаданых грамадзянаў РБ К. Коктыша і М. Марыніча будуць судзіць у вызваленай ад дыктатуры Беларусі за нацыянальную здраду і дзеянне супраць нацыянальных і дзяржаўных інтарэсаў Айчыны, падсудныя будуць лемантаваць. Яны скажуць, што гэта не яны, а немцы распрацавалі гэтую антыбеларускую стратэгію, што ім далі тэкст і яны падпісалі яго, не прачытаўшы. І самае кур’эзнае, што яны па факце (цалкам верагодна) будуць казаць суду праўду. Нявыключана, што Марыніч і іжэ зь ім проста падмахнулі „стратэгію”, распрацаваную нямецкім ворагам Беларусі ў згодзе з маскоўскім зьнішчальнікам нашай краіны. Яны падпісалі б любы тэксцік – абы іх прызналі „акцэптабельнымі” ды дапусьцілі ў „новую эліту”.

Але чаму Вена, а не Бэрлін? А такі вось, відаць, дыпляматычны хітрык. Ня ўсё ж публічна падстаўляцца пані Мэркель ды іншым гансвікам. Яны камфортна пакарысталіся германскімі суродзічамі з нэўтральнай Аўстрыі. Але нам ад гэтага не лягчэй.

Як бачым, нямецкі эстэблішмэнт Эўразьвязу, Масква і „апазыцыянеры”-марынічы нават ня згадваюць пра беларускі народ, ягонае права на нармальнае жыцьцё на сваёй зямлі і ў сваёй дзяржаве. Такімі шчырымі ў сваіх антыбеларускіх памкненьнях не былі нават бальшавікі. Што ж рабіць нам у гэтай, здавалася б невыноснай сітуацыі варажэга атачэньня з Захаду і Усходу? Па-першае, ня трэба ўпадаць у адчай. Мы – ня першы народ, які рабаўнікі-хаўруснікі падзялілі паміж сабой і вырашылі эксплуатаваць яго да поўнага зьнішчэньня. І такая сітуацыя ў нашай гісторыі ўзьнікае не ўпершыню.

Беларуская стратэгія самаабароны павінна быць адэкватнай. Гэта – Беларуская Салідарнасьць усіх людзей, для якіх Беларусь – дарагая Айчына, а не прадмет для акцэптабельнага гандлю. Наш народ павінен урэшце падаць свой голас, ад якога здрыгануліся б хаўрусныя ворагі, і пагнаць са сваёй зямлі здраднікаў – усіх гэтых цынікаў, што навучыліся зарабляць на апазыцыі і дыктатуры, усіх разам з прамаскоўскай хеўрай і „стратэгамі” з Масквы-Бэрліну.

У абароне Бацькаўшчыны гуртуёмся пад Сьвятым Бел-Чырвона-Белым Сьцягам!

*Янка Базыль*

(„ Мы ёсьць беларуская народная партыя”)

## **ЛЮТАЎСКІ СОЙМ БЕЛАРУСКАГА НАРОДНАГА ФРОНТУ „АДРАДЖЭНЬНЕ” І КАНСЭРВАТЫЎНА-ХРЫСЬЦІЯНСКАЙ ПАРТЫІ – БНФ**

11 лютага сёлета ў Менску адбыўся чарговы Сойм Беларускага Народнага Фронту „Адраджэньне” і Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі – БНФ. Сойм заслухаў даклад сп. Зянона Пазьняка, Старшыні Беларускага Народнага Фронту „Адраджэньне” і Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі – БНФ, – „Пагроза для Беларусі” (публікуецца). З дакладамі па палітычнаму і сацыяльна-эканамічнаму становішчу ў Беларусі і па-за яе межамі выступілі сп. Юры Беленькі, выканаўца абавязкаў у Беларусі старшыні Фронту і Партыі, а таксама сп. Сяргей Папкоў, намесьнік старшыні Фронту і Партыі.

Беларускім патрыятычным сілам удалося сарваць падступны плян Масквы, а менавіта не дапусьціць правядзеньне ў студзені 2007 г. антыканстытуцыйнага рэфэрэндуму па „інтэграцыі” Беларусі ў Расею. Асьветніцкая праца па ўсёй краіне, супрацьдзеянне патрыётаў антыбеларускаму рэжыму і прамаскоўскай апазыцыі, якія цягнулі людзей на фальшывыя мясцовыя выбары, – у чарговы раз не дазволілі антыбеларускім колам здзейсьніць пляны разбурэньня Беларускай дзяржавы. У выніку ў лягеры прарасейскай псеўдаапазыцыі пачалася шумная кампанія „ратацый лідэра дэміслаў” і „пагадненьня з Лукашэнкам”, што дэманструе сапраўдную сутнасьць псеўдаапазыцыйнай зьявы. А паміж Масквой і Менскам пачалася „высьвятленьне адносінаў”.

З набліжэньнем прэзыдэнцкіх выбараў у Расеі актывізуецца ня толькі групка Пуціна, але назіраюцца таксама спробы кансалідацыі непадпарадкаваных непасрэдна Пуціну і Лубянцы колаў дзеля захопу ўлады

ў Расеі. Гэта ня толькі Зюгану і ягоныя камуністы. Вядома, што значная частка расейскага генэралітэту і афіцэрскага корпусу незадаволеная дыктатурай гэбістаў. Менавіта яны хацелі б правесці новы „перадзел” маёмасьці ў імперыі. Яны імкнуцца абаперціся на шырокія масы насельніцтва Расеі, на мільёны абрабаваных імперскім рэжымам людзей, якія ўжо разуверыліся ў „пуцінскай дэмакратыі” і ў „новых рускіх”. Але абедзьве палітычныя тэндэнцыі ў Расеі аднолькава імперскія і аднолькава варажэя незалежнай Беларусі, цывілізаванаму разьвіцьцю нашага народу. Беларусам трэба не дапусьціць, каб усходняя імперыя ўцягнула нас у свой крываваы разлом. Няхай імперцы разьбіраюцца між сабой самы. Даносіць да нашых людзей праўду аб працэсах, што адбываюцца ў Расеі, аб неабходнасьці ісьці дэмакратычным шляхам незалежнай эўрапейскай дзяржавы, абараняць сваю мову і культуру – гэта застаецца галоўнай задачай патрыётаў-фронтаўцаў.

Выступілі таксама сябры Сойму з розных рэгіёнаў краіны. Пасьля фальшывых мясцовых выбараў (на якіх дыктатура праваліла амаль усіх кандыдатаў псеўдаапазыцыі) псеўдаапазыцыянеры распавядаюць у мясцовай прэсе аб тым, як яны падчас выбарчай кампаніі абышлі тысячы кватэраў, як заклікалі людзей ісьці на выбарчыя ўчасткі. Яны прызнаюцца нават, што без іхнай „прапаганды за выбары” рэжыму не ўдалося б правесці выбарчы спектакль. Такім чынам, людзі яшчэ раз пераканаліся, чым інтарэсам служыць гэтыя „дзеячы”. Па ўсёй краіне рэжым працягвае разбурэньне і зацісканьне ўсяго беларускага. Працягваецца шалёная кампанія русіфікацыі школьніцтва і ўсіх сфэраў публічнага жыцьця, гарады запаўняюцца расейскімі асаднікамі, якія скупляюць беларускую маёмасьць, займаюць кіруючыя пасады і лепшыя кварталы. Адказам на паўзучую акупацыю нашай краіны павінна быць усенародная Беларуская Салідарнасьць.

*Інфармацыйная камісія Беларускага Народнага Фронту „Адраджэньне” і Кансэрватыўна-Хрысьціянскай Партыі – БНФ*

11 лютага 2007 г.

## **БЕЛАРУСЬ У СЭРЦЫ**

*(Урывак з успамінаў)*

### *Беларускае дзяцінства*

Дзівосная пара майго дзяцінства прайшла на Лагойшчыне. Майго бацьку, Палачаніна Фёдара Сьцяпанавіча, кожны год-два перакідвалі зь вёскі ў вёску дырэктарам школы – пасьля вайны доўга яшчэ не хапала „кадраў”.

Найлепш памятаю вёску Крэмянец, дзе ў 1959 годзе я пайшла ў школу, і вёску Моладзі, якая знаходзілася ўсяго за 10 кілёмэтраў ад Лагойска, але электрычнасьці ў вёсцы яшчэ не было (1960-62 гг.), і я рыхталася да заняткаў пры сьвятле керасінавай лампы.

Мне было ўжо гадоў дзесяць, і мы з мамай у нядзелю калі-нікалі хадзілі ў Лагойск на кірмаш. Аўтобусы тады ніякія не хадзілі, „папуткі” у нядзелю здараліся рэдка, і мы ішлі пехатой 10 км туды і 10 км назад, несучы яшчэ і „куплёнае”.

У маім дзяцінстве вялікую ролю адыгрывала радзь. Некаторыя радзь-казкі, радзь-пастанойкі памятаю дагэтуль. Тэлебачаньня на вёсцы яшчэ не было, але мы не былі абдзеленыя. Радзь было зьмястоўным і цікавым, і мы з задавальненьнем слухалі любімыя перадачы. Радзь ўплывала на нас, дзяцей, і сапраўды выходвала.

\* \* \*

Заняткі ў пачатковай вясковай школе праходзілі не асобна для кожнага кляса, а былі спараныя. У адным пакоі адначасна вучыліся дзеці 1-га і 3-га



*Галіна Пазьняк.*

клясаў, у другім за чорнымі партамі сядзелі вучні 2-га і 4-га клясаў. Дзяцей расаджалі па два бакі пакоя. З аднаго боку сядзелі першаклясьнікі, з другога – трэціклясьнікі; зьлева другі кляс, справа – чацьверты.

Лекцыя дзялілася на дзеве часткі. Спачатку настаўніца працавала з адной паловай вучняў (напрыклад, 4-ы кляс, матэматыка): правярала хатняе заданьне, тлумачыла. Другая ж частка (2-гі кляс) выконвала пісьмовыя заданьні (родная мова, маляваньне і г.д.). З паловы лекцыі „дэкарацыі” мяняліся. Настаўніца працавала ўжо з 2-м клясам, а 4-клясьнікі выконвалі пісьмовыя заданьні.

Сёньня здаецца, што ў такіх умовах ніякага „працэсу адукацыі” быць ня можа. А вось жа было! І дзеці слухаліся настаўнікаў, і вучыліся. Ня памятаю, каб былі нейкія вялікія праблемы з „паводзінамі” вучняў на занятках. Ды і сама пасада настаўніка на вёсцы была ў вялікай пашане. „Вучоны чалавек” – казалі пра яго. Слова настаўніка было для бацькоў законам. Ды і самыя вясковыя настаўнікі былі добрымі і сардэчнымі. Засталася ў памяці з тых далёкіх вясковых часоў нейкая агульная настаўніцкая дабрыва, чаго ўжо не магу сказаць пра гарадзкую (менскую) школу і яе настаўнікаў, дзе я вучылася з 1962 года.

Мілая сэрцу беларуская вёска. І Моладзі, што на Лагойшчыне, і Ліпск на Бягомельшчыне. Гэта ўсё маё, роднае, беларускае. Мая памяць захоўвае басанагае дзяцінства і сьцюдзёную мякаць роднай вераснёўскай зямлі, чырвонае сонца над зімовымі вечаровымі хатамі, хваёвы лес, сон-траву, грыбы (смарчкі, рыжыкі, баравікі), суніцы, чарніцы ды брусніцы, якіх так шмат было ў нашых багатых беларускіх лясах.

Усім лепшым, што ёсьць у маёй душы, я абавязана маме і табе, беларуская прырода. Люблю нашыя лясы, палі, сенажаці, сады і агароды, усю вясковую жыўнасьць (коней, каровак, гусей, курэй ды качак). Усё гэта любіла мама і перадавала мне гэтую сваю любоў, шкадуючы кожную зламаную галінку, радуючыся вясёлцы і дажджу, краскам у полі і знойдзенаму баравіку ў лесе.

Увогуле, мне здаецца, што добрае сэрца можна ўздаваць толькі на вёсцы, сярод усяго нашага прыроднага багацьця, характава і людзкой дабрывы. Добры, гарманічны, не разбэшчаны чалавек можа ўзрасьці толькі сярод прыроды, на вёсцы. Горад абавязкова чаго-небудзь не дадасць.

Мая мама (Маргарыта Ермалаеўна), настаўніца старэйшых клясаў, выкладала беларускую, рускую і нават нямецкую мовы (не хапала спецыялістаў). Бацька быў дырэктарам школы, але выкладаў яшчэ матэматыку, гісторыю, геаграфію і нават маляваньне.

На святах ў клубе адбываліся канцэрты настаўніцкай (і вясковай) мастацкай самадзейнасьці. Сьпявалі беларускія песні, чыталі вершы, ставіліся спектаклі. І хоць рэпэртуар быў у асноўным свой, беларускі (а як жа ж), відаць, нейкі працэнт „рускага” быў абавязковым. З гэтых канцэртаў памятаю, як мама чытала са сцэны „Рускі характар” А. Талстога.

Аднаго разу канцэрт вёў дырэктар школы і аб’явіў байку Крылова „Дзям’янава вуха” (бо хто там чуў калі рускае слова „уха” з націскам на „а”). Некалі гэта выклікала ў мяне сьмех. А зараз я думаю, што ніякай бяды, што дырэктар ня ведаў таго Крылова, не было. Ён добра ведаў сваё, беларускае, і шмат чаго яшчэ. А гэта, на маю думку, значна лепш, чым ведаць чужое, ня ведаючы свайго.

Так склалася, што ў 1962 годзе мы з мамай вырашылі пераехаць у Менск, і пачалося зусім іншае жыцьцё.

Каб пераехаць у горад, патрэбна была прапіска, атрымаць якую ў міліцыі было немагчыма. Мама мусіла знайсці сям’ю „сваякоў”, у якой было б „лішніх” 12 м<sup>2</sup> жылля.

За савецкім часам мінімум квадратнай „карыснай” (значыць, „жылой”) плошчы жылля на чалавека ў Менску быў 6 м<sup>2</sup> (у некаторых раёнах яшчэ менш). Калі сям’я з трох чалавек жыла ў кватэры, скажам, 18,06 м<sup>2</sup>, то 0,06 м<sup>2</sup> былі „лішняй плошчай”, і стаць на кватэрную чаргу на „расшырэньне” было немагчыма. Толькі калі, скажам, нараджалася 2-е дзіця, сям’я ўпісвалася ў 10-15-гадовую чаргу чаканьня. Так і жылі-мучыліся бяспраўныя людзі. Рынку нерухомасьці ў СССР не існавала, і таму купіць ці пабудаваць кватэру ў горадзе было немагчыма.

Маме пашанцавала. Знайшлася сям’я (адна з тысячы) ў прыватным доме, у якой аказалася „лішняя плошча” і якая пагадзілася яе прапісаць. На гэта

патрэбны былі грошы. І мама прадала сваё адзінае кітайскае паліто (новае, яшчэ з этыкеткай). Я моцна перажывала і плакала, бо паліто маме вельмі пасадала, яна ў ім была такая стройная і прыгожая.

Удваіх з мамай мы пераехалі ў Менск, знайшлі маленькую кватэру ў добрых людзей у прыватным доме на вуліцы Брылеўскай. Наш пакойчык быў вельмі малы. У ім стаяў аднаспальны жалезны ложка (на якім мы спалі з мамай удваіх, падставіўшы дзеве табурэтка) і стол. Але гаспадары былі вельмі добрыя. Мы сталі блізкімі сябрамі, і гэтае сяброўства доўжыцца ўжо 43 гады. Нават дачка носіць імя нашай добрай гаспадыні цёці Надзі (Нівядовіч), надзвычай сардэчнай і шчырай.

Бліжэйшая ад нас школа (№1) знаходзілася на вуліцы Чкалава. Туды я і пайшла вучыцца ў 4 кляс з пачатку навучальнага году. Мама ж ўладкавалася на працу выхавацельніцай ў „спэц” школу-інтэрнат №8 для дзяцей з запозненым разумовым разьвіцьцём. Прыроджаны філёляг, яна ахвяравалася любімай працай (выкладаньня мовы і літаратуры) і пайшла працаваць выхавацелькай з „цяжкімі” дзецьмі. Трэба было выжываць, а ў такіх „спэц” навучальных установах зарплата на 25 адсоткаў была вышэй, чым у агульнаадукацыйных.

Увогуле, інтэрнаты-васьмігодкі тады былі агульнаадукацыйныя (для дзяцей з малазбаёспечаных ці няпоўных сем’яў) і спецыялізаваныя („спэц”), з пэўным ухілам (мастацкім, матэматычным і г.д.). Існавалі яшчэ „спэц” інтэрнаты для дзяцей з фізічнымі і разумовымі адхіленьнямі („разумова адсталыя” дзеці). У апошнія накіроўвала спецыяльная педагагічная камісія.

Паколькі сярод педагагічных чыноўнікаў, якія „засядалі” ў такіх камісіях, часцей траплялі раўнадушныя служкі камуністычнага рэжыму, разьмеркаваньне дзяцей у „спэц” інтэрнат нярэдка адбывалася па фармальных паказчыках. „Двоечнік”, „другагоднік”, „дрэнны па паводзінах” – значыць „недаразьвіты”. Пад агульны грэбень пападалі і дзеці запушчаныя, недагледжаныя, з так званых „праблемных” сем’яў і г.д. (Бацькі алькаголікі, напрыклад, і не пратэставалі такому рашэньню „камісіі”).

Так недагледжаныя (але зусім „нармальныя”) дзеці запісваліся дарослымі „педагогамі” ў „недаразьвітыя”. Некаторыя зь іх былі так званымі „выхаванцамі вуліцы”, бацькі якіх былі пазбаўленыя бацькоўскіх правоў.

У такіх інтэрнатах нярэдка траплялі і дзеці, якія перахварэлі поліэмілітам і ў выніку хваробы – з рознымі фізічнымі недахопамі.

Усе гэтыя дзеці (разам з сапраўды разумова адсталымі) вучыліся па вельмі спрошчанай праграме (некаторыя прадметы, як алгебра, фізіка, хімія, замежная мова і т.п.) не выкладаліся. Асноўная ўвага – працоўнае выхаваньне. А такая спрошчаная праграма патрэбна была толькі частцы дзяцей. Інтэлектуальна дзеці тут амаль не разьвіваліся.

Мама заўсёды, калі ў яе інтэрнат па недагляду псеўдапедагогаў траплялі „нармальныя” дзеці, вельмі шкадавала іх, цяжка перажывала і актыўна супраціўлялася на ўсялякую несправядлівасьць, ня раз спрабавала дамагацца перагляду „справы” некаторых сваіх выхаванцаў, якія трапілі ў інтэрнат для „адсталых” дзяцей. Але яе перажываньні школьную адміністрацыю звычайна не цікавілі. (На педагагічныя пасады, як правіла, траплялі людзі паслухмяныя начальству зверху.) Якая магла быць крытыка школьнага кіраўніцтва ў савецкія часы?! Пры саветах начальства „не памылялася” – так было ўсюды, тым больш у закасыяналай савецкімі догмамі школе. І калі дзіця па недагляду трапляла ў такую ўстанову, выраць яго адтуль, практычна, было немагчыма: „начальнікі” свае рашэньні не адмянялі. Пры камуністах усё ў школе (ды і ва ўсёй адукацыі) было падпарадкавана выхаваньню „сапраўднага будаўніка камунізму” (а зусім не „гарманічнага чалавека”, як дэкларавалася).

Шэрасць, раўнадушша і падпарадкаваньне „агульнай статэгіі” – асноўныя рысы савецкай школы. Выключэньні былі, але яны не адмянялі „правілы”. Трапляліся і добрыя настаўнікі, але начальнікі адукацыі, прайшоўшы сіта на адданасьць „кампартыі” – не.

Мама і была такім выключэньнем. Яна старалася разьвіваць эстэтычна сваіх выхаванцаў: вазіла іх на экскурсіі, ці ў парк (на прыроду), бясконца прыдумвала і расказвала ім розныя „гісторыі”, уплываючы на ўяўленьні дзяцей. Яна казала мне, што гэтыя дзеці, якія б яны ні былі, вырастуць і пойдучь у жыцьцё. Яны будуць жыць побач з намі, і зараз ад нас залежыць,





(Фота Д. Зинковіча)

Нёман каля Любчы.

каб будучае нашае агульнае (грамадзкае) жыццё было добрым, каб злых людзей было як мага меней.

Жылося цяжка. Мама з раніцы да позняга вечара была на працы, бывалі і начныя дзяжурствы. Пасля школы я ішла да яе ў інтэрнат, і мама дзяліла свой „службовы” абед са мной, аддаючы большую частку мне.

Калі-нікалі я абедала ў рабочай сталоўцы (на вуліцы Чкалава, побач з мастом). Там у 60-я гады на сталах заўсёды стаяў хлеб, соль і гарчыца – ужо з голаду не памрэш. Суп каштаваў 6-11 капеек, катлета з гарнірам 33 капейкі і кампот 5 капеек. Вось я і камбінавала з тых 50-ці капеек, што давала мама на абед, каб „выкраіць” на якія-небудзь прысмакі (цукеркі „падушачкі” – 10 капеек за 100 грам і г.д.).

Каб купіць нейкую адзежу, існавалі ня толькі крамы з новым адзеннем, а яшчэ камісійныя і так званыя „скупкі”. У камісійных былі рэчы лепшыя, але даражэйшыя. Таму доўгі час мы апрапаналіся ў самай таннай краме – „скупцы”. Мама пазнаёмілася з прадаўшчыцай, і яна пакідала нам больш-менш добрыя рэчы коштам да 10 рублёў (некаторыя з тых рэчаў я памятаю дагэтуль).

Жылі бедна. Але не ад гэтага шчыміць сэрца. Былі кнігі, вершы, сябры, былі мары пра лепшую (і багацейшую) будучыню, якія падтрымлівала і развівала ў маёй дзіцячай душы мама.

У канцы месяца (перад мамай зарплатай) амаль ніколі не заставалася грошай. Тады мама казала мне: „Не сумуй, дачушка, у нас яшчэ мільёны незаробленых грошай!” І калі гэта была нядзеля, яна пазычала рублёў 10, мы ішлі ў тэатр, кіно, у парк. І нам было добра.

Зусім іншае – была менская школа. Успамінаючы яе, у мяне дагэтуль непрыемна сьціскаецца душа. Я хадзіла ў школу, як на пакуту. Пасля маёй вясковай школы, да якой я мела давер і вучылася добра і з ахвотай, менская школа падалася мне нечым жудасным. Мой „деревенский акцент” (гэта значыць – беларуская мова) выклікаў раздражэнне гарадзкіх настаўнікаў, асабліва настаўніцы рускай мовы, якая мела найбольшы ўплыў і вагу,

бо рускай мовы і літаратуры было 8 гадзінаў на тыдзень, беларускай жа – толькі тры. З гэтай настаўніцай прыходзілася сутыкацца кожны дзень. Я адчувала яе дрэнныя адносіны, нярэдка гублялася. Калі яна павышала голас, я наогул не магла вымавіць і слова. Таму ў школьным маім дзёньніку пачалі з’яўляцца тлустыя „двойкі”.

Каб іх ня ўбачыла мама, пасля школы я хавалася за бяровыя і дровы, якія ляжалі ў двары прыватнага дома, дзе мы жылі (ў доме было пячное атапленне) і чакала, пакуль мама пойдзе ў інтэрнат на працу. Потым я выдзірала з дзёньніка старонку з „двойкай” – і ўсё да пары было ціха.

Праз паўтары гады за вёскай Пятроўшчына (што на поўдні ад Менску), у полі пабудавалі дзве новыя школы-інтэрнаты (агульнаадукацыйную і „спэц”) і дом для настаўнікаў. Мама выдзеліла службовую аднапакаёўку (значыць, жывеш, пакуль працуеш на гэтай працы). Туды пусыцілі гарадзкі аўтобус №41, які курсаваў адзін на маршруце, бо абслугоўваў, фактычна, адзіны трохпавярховы дом для настаўнікаў. Пераехалі мы зімой, і да канца навучальнага году я ездзіла ў школу №1 на аўтобусе, каб скончыць 5-й клас. Так я аказалася адарваная і ад горада, і ад роднай вёскі, дзе было шмат сяброў-аднагодкаў.

У сваёй новай „гарадзкой” кватэры мы з мамай спачатку спалі на падлозе на нашай вясковай прырне. Але гэта быў наш дом, і мы былі шчаслівыя. Паступова куплялася мэбля ў крэдыт (інакш нешта набыць у дом мы не маглі: „лішніх” самых мінімальнага грошай, каб нешта купіць, не было ніколі).

Паўднёвая частка Менска (вул. Уманская) шчыльна падбіралася да вёскі Пятроўшчына, якая была ўжо менш за кілёметр ад горада. Зусім побач з вялікім горадам беларусы жылі сялянскім жыццём, мелі сваю гаспадарку, кароў-свіннэй. Яшчэ некалькі год мы куплялі ў іх каровіна малачко.

Вёска Пятроўшчына цягнулася ўпоперак вузкай старой „берасьцейскай” дарогі (ці „Дзяржынскай шашы”), якая перад Менскам „пераразала” Пятроўшчыну. Пазьней (да алімпіяды-80) пабудавалі новую дарогу, а ста-









(З ЦЫКЛУ „ЧУЖАЯ ВАЙНА“):

Вяртаньне з Аўганскай вайны

„Іванька малодзенькі  
Ідзе невясёленькі...”  
(З народнай песьні)

Іванька вяртаўся.  
Як здоўжыўся шлях над гарамі.  
Дзе Вы, бацька мой любы  
І маці мая любая,  
Што на заводзе футаралаў  
Фарбуе тэлевізары...  
Як гайдаецца цынкавы мой самалёт  
Над Дзвіной,  
Як воблакі серабрацца...  
А вунь у садочку дзяўчына мая.  
А вунь на парозе матуля мая.  
А вунь каля брамы мой бацька стаіць...  
Не спаткай, не глядзі на мяне да  
сьвітаньня.  
Не кладзі мне  
чырвоныя кветы.  
Лепш хай прыме труну  
той маскаль-ваенком.



(Фота З. Ізваліка. 1964 г.)

Расейцы.

Мне яго не дастаць з таго сьвету.  
Паслухайма...  
Як чыркаюць вераб'і на могілках  
У бэзавых кустах,  
Як лісьце шуміць у таполі.  
Там, далёка, ў пустыні сухой,  
Дзе вецер гарачы на волі,  
Плача Фатх і бедная Сулейма  
Над сынам сваім у юдолі.  
Праклінае мяне ў труне.  
Праклінае мяне ў палёце.  
Праклінае мой край,

Праклінае народ мой харошы.  
Зірні..., як ластаўкі ў небе лунаюць  
Над правадамі.  
Напэўна, заплоцяць Табе за мяне.  
Талоны на грэчку і льготы...  
– Кончаем обряд, – васномк  
загадаў, –

Он долг свой отдал.  
Он умер, как все патриоты.

1988 г.

(З ЦЫКЛУ „МЕНСК“):

Шэрая патыліца

Я пайшоў пагуляць  
па любімых мясьцінах.  
Але на Дамініканскай  
Заўважыў перад сабой  
шэрую патыліцу.  
Яна засланяла муры.  
Тады я спусьціўся ўніз  
у Траецкі квартал.  
Але нічога ня ўбачыў  
з-за шэрай патыліцы.  
Зайшоў у карчму –  
Шэрая патыліца загарадзіла вакно.  
Тады я загаварыў з сябрам.  
Але ніяк ня мог убачыць  
яго аблічча.  
Замінала патыліца.  
Нічога ня зробіш.  
Ехаў дадому і назіраў,  
Як трасецца перада мной  
шэрая патыліца.  
Аж вушы варушацца,  
нібы лакатары.  
Вышаў раней,  
так спракудзілася.  
Прыйшоў,  
а на лесьвіцу не прабіцца,  
У дом не зайсьці –  
адна патыліца.  
І тут я ня вытрымаў.  
Як даў па патыліцы,  
Толькі гузікі зазьвінелі.  
І падумаў:  
От дурны,  
трэ' было адразу даць.

1982 г.

(З РОЗНЫХ ЦЫКЛАЎ)

Страла

Нацэліў вастрыве стралы  
У неба.  
І звонка зазьвінеў мой лук.  
Імкліва пёркі зьніклі ў бяздоньні.  
Куды ж ляціць страла?  
О, цяжкае зямное прыцягненьне!  
Ты падаеш назад.

1982 г.



Рака Гаўя.

### Водар настурцыі

Дожджык ноччу адшумеў.  
Толькі выйшаў на ганак  
чуць сьвет –  
Тонкі водар настурцыі  
ў летняй цішы  
Над срабрыстай расой стаіць.

1983 г.

### Паўдзённая цішыня

Вось затока Гаўі.  
У люстры вады нерухома застыла трысьць.  
Раскрываецца белы гарлачык,  
І крылы стракоз шапацяць  
над плакучай вярбой.  
Не гайдаецца бурая раска  
Ля сьцябла асакі.  
Моцна плюснуў шчупак.  
Гэты гук, нібы стрэл у цішы.

### Зімовая ноч удома

Месячны бляск на падлозе  
І цень крыжавіны вакна  
Мройна спаўзаюць  
пад цёмны парог.  
Усяленская ціша ў доме начным.  
Срэбрам іней блішчыць  
на галінах рабін.  
Выглядаю на двор:  
Аж іскрыцца асьнежаны тын.

1983 г.

### Туга па роднай старане

Што можа быць страшней  
У роднай старане

Тугі па роднай старане.  
Што можа быць цяжэй  
За адзіноту  
Не ў адзіноце.  
Пагавару я сам з сабой,  
І не ў самоце дзень міне.  
Што можа быць цяжэй  
Тугі па роднай старане.

1981 г.

### Ноччу іду па зімовым лесе

Вецер начны наляцеў  
На засьнежаны ельнік,  
На дуб векавы.  
Зашумеў, як жывы.  
Цьмяна выглянуў месяц з-за хмар.  
Агартае дрымота мяне і спакой –  
Прачынаюцца продкі ў крыві.  
Дружа, лес дарогі,  
Пагаворым на мове з табой.

1984 г.

## КОБРЫН: „ДЛЯ РАСЕІ – ПАЛКАВОД- ЗЕЦ, А ДЛЯ НАС – ЗАБОЙЦА”

У Кобрыне пачалося будаўніцтва так званага сувораўскага праваслаўна-га храму. Гэтае паведамленьне на „Свабодзе” выклікала шырокае абмеркаваньне ў Беларусі. Грамадзкае таварыства „Бацькаўшчына”, Таварыства беларускай мовы і Саюз беларускіх пісьменьнікаў зьявіліся з адкрытым лістом да мітрапаліта Філарэта – яны патрабуюць спыніць будаўніцтва храму-помніка. Аналягічныя звароты накіравалі прэм’ер-міністра Сяргею Сідорскаму, упаўнаважанаму ў справах рэлігіяў і нацыянальнасьцяў Леаніду Гуляку, а таксама кіраўнікам выканаўчай улады Берасьцейскай вобласьці і Кобрына.

( Паводле радыё Свабода. Вячаслаў Кулік)

